Ο τσαμπουκάς των ανηλίκων μετατράπηκε σε άγρια βία (Λίνα Γιάνναρου)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 23 Απριλίου, 2023

Ειδικοί εξηγούν στην «Κ» ότι σήμερα βιώνουμε μια **μετάβαση από την κλασική παραβατικότητα των ανηλίκων –τους μικροδιαβόλους, τους ταραξίες, τους τσαμπουκάδες– σε μια πρώιμη εγκληματικότητα ενηλίκων με οργάνωση, βία, όπλα.**

Η 14χρονη βρισκόταν μόνη της σε πιτσαρία της γειτονιάς στον Εύοσμο Θεσσαλονίκης, όταν η ομάδα των κοριτσιών που την παρενοχλούσαν το τελευταίο διάστημα της ζήτησε να βγει για λίγο έξω, που «την ήθελε κάτι». Την οδήγησαν πίσω από το δημαρχείο και άρχισαν να τη χτυπούν, ενώ κάποια βιντεοσκόπησε το περιστατικό και το ανέβασε στο **TikTok**. Σε ένα άλλο βίντεο, ένα 12χρονο αγόρι εμφανίζεται να κακοποιείται σεξουαλικά από έναν 13χρονο. Φόντο ένα ανώνυμο χωριό της Βόρειας Ελλάδας. Αυτά που «δεν συμβαίνουν εδώ», συμβαίνουν. Το παραμύθι μιας αμόλυντης αφετηρίας, μιας άσπιλης παιδικότητας, μιας αθώας χώρας γκρεμίζεται με πάταγο. Έχουμε και τα (πολλά) βίντεο που το αποδεικνύουν.

«Ποτέ δεν με ανησυχούσαν τα ποσοτικά στοιχεία αύξησης των αδικημάτων από παιδιά», λέει στην «Κ» ο καθηγητής Εγκληματολογίας ΕΚΠΑ **Γιάννης Πανούσης**. «Πάντοτε πίστευα ότι τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των δραστών παίζουν τον καθοριστικό ρόλο. Και σήμερα διαπιστώνουμε μια μετάβαση από την κλασική παραβατικότητα των ανηλίκων –τους μικροδιαβόλους, τους ταραξίες, τους τσαμπουκάδες– σε μια πρώιμη εγκληματικότητα ενηλίκων – οργάνωση, βία, όπλα. Το παλιό "παιχνίδι", το κυνηγητό με τα όργανα της τάξης και η "πρόκληση" κατά του καθωσπρεπισμού έχουν αντικατασταθεί από μια γενικευμένη σκληρότητα έναντι όλων». Όπως λέει, μολονότι το τρίπτυχο που κυριαρχεί ως ιδεολογία στους νέους –περιπέτεια – σεξ – χρήμα– συμπεριλαμβάνει και τη **βία** σε όλες τις μορφές και τις εκφάνσεις της, είναι γεγονός ότι οι νέοι έχουν αρχίσει να συμπράττουν στην εγκληματικότητα των ενηλίκων, άλλοτε βοηθώντας κι άλλοτε με πρωταγωνιστικό ρόλο. «Οι ανθρωποκτονίες συνήθως αφορούν ενδοοικογενειακή βία ή ξεκαθαρίσματα, οι δε βιασμοί συνιστούν χαρακτηριστικό της υιοθέτησης βίαιων ερωτικών εμπειριών και τον μη σεβασμό του άλλου – ως σώμα και ως ψυχή. Πάντως σε κάθε έγκλημα ανηλίκου θα πρέπει να εξετάζεται και ο συμβολισμός ή το ακραίο παιχνίδι κινδύνου που υποκρύπτει».

Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με τον πρώην υπουργό, «σήμερα δεν μιλάμε για επαιτεία, αλητεία ή πλάνητα βίο των ανηλίκων, ούτε για "ευπαιδαγώγητους και βελτιώσιμους" νέους ή για "εν ηθικώ κινδύνω ευρισκόμενα" επικίνδυνα άτομα. Σήμερα οι καταστάσεις έχουν πάρει άγρια χαρακτηριστικά».

Και η κοινωνία στέκεται αμήχανη. «Ακόμη κι αν διερευνούμε τη δυσχέρεια κοινωνικής προσαρμογής ορισμένων λόγω της "εγκληματογόνου μόλυνσης", συνήθως από αρνητικό οικογενειακό περιβάλλον, τούτο δεν ερμηνεύει τη διαρκώς αυξανόμενη συμμετοχή των ανηλίκων στην εγκληματικότητα».

Όπως λέει ο κ. Πανούσης, οφείλουμε να επανεξετάσουμε διάφορα δεδομένα, αρχές και διαδικασίες. «Ο νεαρός που οδηγεί στα 16 και ψηφίζει στα 17 δεν μπορεί να θεωρείται "ανεύθυνος" όταν παραβιάζει τον νόμο. Σε κάθε περίπτωση δεν είναι υπεύθυνη η πανδημία, η όποια κρίση ή η νέα τεχνολογία αυτή καθεαυτήν. Πολύ απλά αλλάζουμε εποχή. Η οικογένεια, η κοινωνία, η συλλογική συνείδηση, ακόμη και η αιδώς και ο σεβασμός έχουν αλλάξει νόημα και περιεχόμενο. Το ίδιο ισχύει για το πλαίσιο της νομιμότητας και της παρανομίας, της ηθικής και της ανηθικότητας, της ανοχής και της συνενοχής. Οι νέοι όλων των κοινωνικών στρωμάτων μπορεί πολλές φορές να τελούν εγκλήματα συμβατά με τις ευκαιρίες που τους δίνονται, αλλά κατά βάση έχουν εμποτισθεί με τις ίδιες "αντι-αξίες" που αφορούν την **αδιαφορία για τον πόνο που προκαλούν στο θύμα**, μια σκληρότητα απέναντι στην ευαισθησία και την αξιοπρέπεια του άλλου, μια εντελώς στρεβλή αντίληψη των ορίων των δικαιωμάτων».

Απανωτά «τραύματα»

Αν και η κάθε κρίση μεμονωμένα μπορεί να μην «ευθύνεται» για την αύξηση των εγκλημάτων από νέους, η ψυχολόγος – ψυχοθεραπεύτρια με ειδίκευση στην Εγκληματολογία **Έλενα Κουτσοπούλου** υποστηρίζει στην «Κ» ότι οι νέοι εκτίθενται σε κάθε νέο τραύμα χωρίς να έχει επουλωθεί το προηγούμενο, ενώ δεν υπάρχουν διαθέσιμα κανάλια, βαλβίδες εκτόνωσης, όπου οι νέοι να μπορούν να διοχετεύουν συναισθήματα όπως ο θυμός, η ένταση, η θλίψη, η οργή. «Είναι σαν μια πληγή η οποία αιμορραγεί και μετά τις πρώτες βοήθειες αποφασίζουμε να της βάλουμε hansaplast για να αποφύγουμε τη διαδικασία των ραμμάτων. Την επόμενη φορά θα χτυπήσουμε στο ίδιο σημείο, το οποίο θα είναι πιο ευαίσθητο εξαιτίας του πρότερου τραυματισμού του και η πληγή θα ανοίγει ξανά και ξανά και ξανά».

Κοινωνία απομόνωσης

Όπως λέει η κ. Κουτσοπούλου, για το φαινόμενο ευθύνεται σε μεγάλο βαθμό η «κουλτούρα της απομόνωσης». «Υπάρχει μια δομική απομόνωση αναφορικά με το φαινόμενο της βίας στις απαρχές του, όταν ακόμη υπάρχουν αρχικές ενδείξεις μέσα στην οικογένεια, στο σχολείο, στην κοινότητα. Αυτές οι βίαιες συμπεριφορές τείνουν να παραβλέπονται, να λοιδορούνται, καθώς η διαχείρισή τους συχνά προκαλεί αμηχανία, γεννάει αισθήματα ντροπής και αβοηθησίας». Έτσι το μήνυμα που λαμβάνουν οι νέοι είναι ότι η εξουσιαστική στάση «περνάει».

«Ο Vittorio Alfieri, ένας Ιταλός δραματουργός, είχε πει πως “η κοινωνία προετοιμάζει το έγκλημα. Ο εγκληματίας το διαπράττει”. Στα μάτια των παιδιών και των εφήβων που εγκληματούν αντικρίζω μια ολόκληρη κοινωνία απομόνωσης, διχοτομήσεων, διχογνωμιών, εσωστρέφειας και ευθυνοφοβίας που προτιμά συνειδητά να επενδύει ανεπιτυχώς στην καταστολή, γιατί η πρόληψη προϋποθέτει να έρθει αντιμέτωπη με το τεράστιο δικό της μερίδιο ευθύνης και άρα να βγει από το καβούκι της, να αποτινάξει τον εγωισμό της, να παραδεχθεί πως ίσως να μη γνωρίζει και να επενδύσει στο να μάθει», καταλήγει η κ. Κουτσοπούλου.

(Πηγή: kathimerini.gr*)*